VIESTINNÄN KESKUSLIITTO

Liikenne- ja viestintäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@mintc.fi

cc: sanna.helopuro@mintc.fi

Helsinki 5.5.2006

Lausunto sähköisen viestinnän tietosuojalain muutosehdotuksesta

Viite: Lausuntopyyntö 21.4.2006, LVM 745/05/2006

Lausuntonaan hallituksen esitysluonnoksesta, joka koskee sähköisen viestinnän tietosuojalain muuttamista, Viestinnän Keskusliitto esittää seuraavaa:

Pääviestit

1. Viestinnän Keskusliitto puoltaa erityisesti lähdesuojan ja anonyymin ilmaisun suojan turvaamista koskevan uuden 6 momentin lisäämistä lain 20 §:ään.

2. Viestintäyritysten näkökulmasta esitys on pääosin kannatettava. Lakiin tehtävät muutokset selkeyttävät yritysten mahdollisuuksia käsitellä tunnistamistietoja viestintäpalvelujen kehittämiseksi ja tietoturvan parantamiseksi.

3. Esitämme kuitenkin tietoturvaa koskevasta lain 20 §:n 3 momentista poistettavaksi ehdotetun lisäyksen, jonka mukaan viestin sisältöön saa puuttua lain vastaisen suoramarkkinoinnin perusteella. Ehdotus rajoittaa sananvapautta eikä ole riittävän painavan yhteiskunnallisen perusteen vaatima.

4. Hallituksen esityksen perusteluihin tulisi lisätä arvio ehdotuksen suhteesta sananvapauteen. Lakiesityksen suhde perustuslakiin on arvioitu lähinnä viestinnän luottamuksellisuuden sekä yksityiselämän ja omaisuuden suojan kannalta. Sananvapautta ei saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä.

Lähdesuoja ja anonyymin ilmaisun suoja

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:ään esitetään lisättäväksi uusi 6 momentti, jonka mukaan tunnistamistietoja ei saa käsitellä oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen tietojen selville saamiseksi. Mainitut oikeudenkäymiskaaren säännökset turvaavat lähdesuojaa (kuka on antanut viestin perusteena olevat tiedot) ja oikeutta anonyymiin ilmaisuun (kuka on yleisön saataville toimitetun viestin laatija).

Viestinnän Keskusliitto puoltaa ehdotusta. Lähdesuoja ja anonyymin ilmaisun suoja liittyvät sananvapauteen ja mahdollistavat median roolin vallan valvojana. Niihin ei pidä kajota edes tietoturvallisuuden nimissä. On hyvä, että lähdesuoja ja anonyymin ilmaisun suoja on ehdotuksessa nostettu lain tasolle eikä tyydytty pelkkään perustelumainintaan. Pidämme tämän oikeustilaa selventävän ehdotuksen toteuttamista välttämättömänä.

Tunnistamistietojen käsittely

Ehdotuksessa selkeytetään ja täsmennetään sähköisen viestinnän tunnistamistietojen käsittelyä palvelujen kehittämistä, tilastointia, viestintäverkkojen ja palvelujen luvattoman käytön torjumista sekä tietoturvan varmistamista varten.

Viestinnän Keskusliiton mielestä ehdotetut muutokset ovat pääosin perusteltuja. Viestintäyritykset kehittävät jatkuvasti uusia verkkopohjaisia palveluja niin kuluttajille kuin yrityksillekin. On tärkeää, että yritykset voivat käsitellä sähköisen viestinnän tunnistamistietoja siinä määrin kuin se on välttämätöntä tässä kehitystyössä.

Palvelujen kehittäminen ja liiketoimintaprosessien tehostaminen edellyttävät mahdollisuutta käsitellä tunnistamistietoja myös tilastointia varten. Viestinnän Keskusliitto puoltaa ehdotettua uutta 12 a §:n säännöstä, joka sallii omien viestintäverkkojen, liittymien ja päätelaitteiden tunnistamistietojen käsittelyn tilastotarkoituksia varten.

Viestintäverkkojen ja -palvelujen tietoturvallisuus on viestintäalan yrityksille ensiarvoisen tärkeää. Esimerkiksi verkkoliikenteen toimintakykyä tai vastaanottajien viestintämahdollisuuksia vaarantavien tietokonevirusten levittäminen voi aiheuttaa vakavaa haittaa erilaisten verkon avulla toteutettavien mediapalveluiden käyttämiselle.

Täsmennykset ja muutokset tietoturvan toteuttamista koskevaan lain 20 §:ään ovat pääosin kannatettavia, jotta tietoverkkojen toimivuus ja turvallisuus olisivat korkealla tasolla. Epäselvyys lain sisällöstä ei saa myöskään estää toteuttamasta palvelujen kannalta välttämättömiä tietoturvatoimenpiteitä, joten selvennykset ovat tältäkin kannalta toivottavia.

Sananvapautta ei tässä yhteydessä kuitenkaan saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä. Tämä seikka on todettu jo voimassa olevassa 20 §:n 4 momentin säännöksessä eikä siihen nyt esitetä muutosta.

Suoramarkkinointi lain 7 luvun vastaisesti ei kaikissa tilanteissa ole merkitykseltään rinnastettavissa muihin ehdotetussa 20 §:n 3 momentissa mainittuihin tekoihin - vaaran aiheuttamiseen tietojenkäsittelylle, tietoliikenteen häirintään tai maksuvälinepetoksiin - jotka ovat peruste puuttumiselle viestin sisältöön. Sananvapautta saa rajoittaa vain erittäin painavista yhteiskunnallisista syistä. Tämä edellytys ei mielestämme nyt täyty. Mainonnan ennakkosensuuri ei ole hyväksyttävissä, vaan lain vastaiseen mainontaan voidaan puuttua jälkikäteen asianmukaisin sanktioin. Esitämme suoramarkkinointia koskevan kohdan poistamista säännöksestä.

Ehdotuksen suhde sananvapauteen

Lakiehdotuksen perusteluissa käsitellään ehdotettujen säännösten suhdetta perustuslakiin. Perusteluissa mainitaan perustuslain 10 §:n säännökset yksityiselämän, kunnian ja kotirauhan suojasta sekä luottamuksellisten viestien salaisuudesta. Myös perustuslain 15 §:n turvaama omaisuuden suoja mainitaan.

Perusteluissa jää sen sijaan vaille käsittelyä säännösehdotusten suhde perustuslain 12 §:ssä turvattuun sananvapauteen. Ehdotetuilla muutoksilla sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:ään on kuitenkin sananvapautta rajoittavia vaikutuksia, jotka tulisi käsitellä perusteluissa.

Ehdotuksen mukaan tietoturvan varmistamiseksi saisi estää tai rajoittaa sähköposti-, teksti- tai muiden vastaavien viestien välittämisen tai vastaanottamisen, jos tämä on välttämätöntä ”viestintäpalvelujen kautta laajamittaisesti toteutettavien rikoslain 37 luvun 11 §:n mukaisten maksuvälinepetosten valmistelun ehkäisemiseksi”. Myös viestin sisältöön olisi mahdollista puuttua, jos on todennäköisiä syitä epäillä viestiä käytettävän laajamittaisen maksuvälinepetoksen valmisteluun taikka laajamittaiseen lainvastaiseen suoramarkkinointiin. Todennäköisten syiden toteamiseksi viestille saisi suorittaa automaattisen sisällöllisen analyysin, josta ei saa jäädä merkintöjä, jotka paljastavat viestin luottamukselliseksi tarkoitetun sisällön.

Voimassa olevan 20 §:n nojalla on jo nyt mahdollista estää viestien välittämistä ja puuttua viestien sisältöön. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 9/2004 vp katsonut, ettei nykyinen sääntely merkitse perustuslain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua viestinnän ennakollista estämistä. Valiokunta on kuitenkin lausunnossaan käsitellyt tietoturvan toteuttamista koskevia toimenpiteitä varsin perusteellisesti ja esittänyt niiden suhteen useita huomautuksia.

Kun lakiin nyt ehdotetut muutokset koskettavat sananvapautta, niitä tulisi käsitellä ehdotuksen perusteluissa. Kannatamme lämpimästi lakiehdotuksessa esiin tuotua toivetta siitä, että esityksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Viestinnän Keskusliitto ry

Håkan Gabrielsson
toimitusjohtaja

Viestinnän Keskusliitto on joukkoviestintäalan ja graafisen teollisuuden kattojärjestö, joka edistää toimialan yleisiä toimintaedellytyksiä tavoitteenaan turvata monipuoliset joukkoviestintäpalvelut suomalaisille. Viestinnän Keskusliitto edustaa noin 800 yritystä, jotka työllistävät noin 35 000 henkilöä. Edustettujen yritysten osuus joukkoviestintämarkkinoista on noin 80 %. Keskusliiton jäseniä ovat Aikakauslehtien Liitto, Graafinen Teollisuus, Sanomalehtien Liitto, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Radioiden Liitto sekä Suomen Televisioiden Liitto.

Lisätietoja lausuntoon liittyen antavat tarvittaessa:

Håkan Gabrielsson
Toimitusjohtaja
hakan.gabrielsson@vkl.fi
puhelin 2287 7304
GSM 050 - 558 1048

Satu Kangas
johtaja, lakiasiat
satu.kangas@vkl.fi
puhelin 2287 7305
GSM 050 – 433 7250